

F. Scott Fitzgerald

Marele Gatsby

Traducere din limba engleză și note
de George Volceanov

POLIROM
2017

Cuprins

Capitolul 1	7
Capitolul 2	33
Capitolul 3	51
Capitolul 4	76
Capitolul 5	100
Capitolul 6	118
Capitolul 7	136
Capitolul 8	174
Capitolul 9	193

— Înțeleg că ești în căutarea unor „gonegziuni” în lumea afacerilor.

Juxtapunerea acestor două remarci mi se păru surprinzătoare. În locul meu îi răspunse Gatsby:

— A, nu, exclamă el, nu-i omul despre care ți-am vorbit!

— Nu? întrebă domnul Wolfshiem, părând dezamăgit.

— Dumnealui mi-e un simplu prieten. Ți-am spus că despre treaba aia o să discutăm altă dată.

— Îmi cer scuze, bâigui domnul Wolfshiem, te-am confundat.

La masă a fost adusă o tocăniță succulentă și domnul Wolfshiem, uitând de atmosfera mai sentimentală a vechiului Metropol, se porni să mănânce cu o gingășie feroce. Între timp, mătura cu privirea de jur împrejur, foarte încet, toată încăperea – își termină cercul uitându-se la lumea așezată drept în spatele lui. Cred că, dacă n-aș fi fost și eu de față, ar fi aruncat o scurtă privire până și sub masa la care eram așezați.

— Auzi, bătrâne, cred că azi-dimineață în mașină te-am scos un pic din pepeni, îmi zise Gatsby aplecându-se către mine.

Pe buze îi răsări din nou zâmbetul, însă de data asta m-am ținut tare.

— Nu-mi plac misterele, i-am răspuns eu. Și nu pricep de ce nu spui lucrurilor pe nume, de ce nu-mi spui pe șleau ce vrei. De ce trebuie să aflu totul de la domnișoara Baker?

— Ah, nu-i nimic necurat la mijloc, mă asigură el. Știi că domnișoara Baker e o mare sportivă și n-ar face niciodată ceva nelalocul lui.

Își privi brusc ceasul, sări ca ars și o luă din loc, lăsându-mă la masă în compania domnului Wolfshiem.

— Are de dat un telefon, mă anunță domnul Wolfshiem, urmărindu-l cu privirea. E un tip grozav, nu? Arătos. Și un gentleman desăvârșit.

— Da.

— A studiat la Ogxford.

— Aha!

— A fost la Colegiul Ogxford din Anglia. Ai auzit de Colegiul Ogxford?

— Am auzit.

— E unul dintre cele mai faimoase colegii din lume.

— Îl cunoști de mult pe Gatsby? l-am descusut eu.

— De mai mulți ani, îmi răspunse el cu un aer satisfăcut. Am avut plăcerea să-l cunosc la scurt timp după război. Mi-am dat seama că am descoperit un om rasat după ce-am discutat cu el o oră. Mi-am zis: „Iată genul de om pe care ți-ar face plăcere să-l iei acasă și să-l prezinți maică-tii și soră-tii“. Văd că-mi studiezi butonii, continuă el după o pauză.

Nu mă uitam la ei, dar acum chiar îmi atraseră atenția. În montură aveau niște bucăți de fildeș care mi se păreau ciudat de familiare.

— Sunt cei mai frumoși molari de om din lume, mă informă el.

— Ei bine, am răspuns eu încă examinându-i, iată o idee foarte interesantă.

— Mda, făcu el și își trase manșetele sub mânecile hainei. Mda, Gatsby suflă și-n iaurt când vine vorba de femei. Nici măcar nu s-ar uita vreodată la soția unui prieten.

Când subiectul acestei încrederi, acordate în mod instinctiv, reveni la masă și se așeză, domnul Wolfshiem își bău cafeaua dintr-o înghițitură și se sculă.

— Mi-a făcut plăcere să luăm prânzul împreună și am să-mi tâlpășița din compania a doi oameni tineri înainte de-a ajunge să nu mai fiu binevenit, spuse el.

— Nu-i nici o grabă, Meyer, zise Gatsby fără entuziasm.

Domnul Wolfshiem ridică mâna, vrând parcă să ne binecuvânteze.

— Ești foarte drăguț, dar țin de-o altă generație, ne anunță el pe un ton solemn. Rămâneți să discutați despre distracții și femei și... – cu o fluturare a mâinii ne oferi semnificația cuvântului nerostit. Cât despre mine, am cincizeci de ani și n-am să vă constrâng să-mi suportați mai mult de atât prezența.

În timp ce dădea mâna cu noi și se întorcea să plece, nasul acela tragic începu să-i tremure. M-am întrebat în sinea mea dacă nu cumva spusese ceva care să-l jignească.

— Câteodată devine foarte sentimental, mă lămurii Gatsby. Azi e una din zilele lui sentimentale. E-o mare figură, îl știe tot New Yorkul – practic locuiește pe Broadway.

— Dar ce e tipul, actor?

— Nu.

— Dentist...?

— Cine, Meyer Wolfshiem? Nici vorbă, e un parior împătimit. După o scurtă ezitare, Gatsby adăugă pe un ton glacial: E tipul care a aranjat blatul de la World Series¹ din 1919.

— A aranjat blatul de la World Series? am repetat buimac.

1. Finala campionatului de baseball din S.U.A., disputată în toamna fiecărui an între câștigătoarele celor două ligi profesionale.

Ideea asta mă năuci. Îmi aminteam, firește, că în 1919 se trucasese rezultatul de la World Series, dar, dacă ar fi fost să mă gândesc la toată tărășenia, aș fi zis că e ceva ce pur și simplu S-A ÎNTÂMPLAT, ceva situat la capătul unui lanț de evenimente inevitabile. Nu mi-a trecut o clipă prin minte că un singur om ar fi capabil să se joace cu încrederea a cincizeci de milioane de semeni – cu tenacitatea unui spărgător ce îi vine de hac unui seif.

— Cum de s-a nimerit să facă una ca asta? am întrebat după un minut.

— Pur și simplu a sesizat prilejul care i se oferea.

— Și de ce nu-i în închisoare?

— N-au cum să-l înfunde, bătrâne. E un om deștept.

Am insistat să plătesc eu nota. În timp ce chelnerul îmi aducea restul, l-am zărit pe Tom Buchanan în capătul celălalt al localului aglomerat.

— Hai cu mine o clipă, să salut pe cineva, am zis.

De cum ne zări, Tom sări în sus și făcu câțiva pași în întâmpinarea noastră.

— Pe unde tot umbli? Mă întrebă el nerăbdător. Daisy e de-a dreptul furioasă că n-ai mai dat și tu un semn de viață.

— Faceți cunoștință, domnul Gatsby, domnul Buchanan.

Au dat mâna scurt. Pe chipul lui Gatsby se așternuse o urmă crispată, neobișnuită, de stinghereală.

— Zi măcar, cum o mai duci? mă luă Tom la întrebări. Cum de-ai bătut atâta cale, tocmai până aici, ca să ieși masa?

— Am luat prânzul cu domnul Gatsby.

M-am întors cu fața către domnul Gatsby, dar pe acesta parcă îl înghițise pământul.

Într-o zi de octombrie a anului 1917... (îmi povesti în după-amiaza aceea Jordan Baker, stând cu spatele drept rezemat de spătarul unui scaun din ceainăria de la Plaza Hotel)... mă plimbam brambura pe trotuare sau pe gazonul din fața caselor. Mă simțeam mai bine pe gazon, fiindcă purtam pantofi englezești cu crampoane de cauciuc ce se afundau în solul moale. În plus, eram îmbrăcată într-o fustă nouă, cadrilată, pe care vântul mi-o umfla nițel și, ori de câte ori păteam treaba asta, drapelele roșu-alb-albastre arborate pe fațadele caselor se înfoiau și exclamau dezaprobator TTT-TTT-TTT-TTT.

Casa lui Daisy Fay avea drapelul cel mai mare și peluza cea mai mare. Daisy abia împlinise optsprezece ani, era cu doi ani mai mare decât mine și se bucura, de departe, de cea mai mare popularitate între puștoai-cele din Louisville. Se îmbrăca în alb, avea un automobil sport decapotabil alb și telefonul suna la ea în casă cât era ziua de lungă – tinerii ofițeri din baza militară de la Cam Taylor, gâtuiți de emoție, îi cereau privilegiul de-a o monopoliza pentru o seară sau „măcar pentru o oră!”.

În dimineața aceea, când am trecut vizavi de casa ei, automobilul alb era parcat lângă bordură, iar ea ședea pe banchetă cu un locotenent pe care nu-l mai văzusem până atunci. Erau atât de preocupați unul de celălalt, încât nici nu m-a observat până ce nu m-am apropiat la câțiva pași de ea.

— Bună, Jordan, exclamă ea fără veste. Te rog, vino-ncoace.

M-am simțit flatată că vrea să discute cu mine, fiindcă, dintre toate fetele mai mari, pe ea o admiram cel mai mult. Mă întrebă dacă mă duc la Crucea Roșie

să confecționez bandaje. Asta și făceam. Păi, în cazul ăsta, n-aș putea să-i anunț că ea nu o să poată veni în ziua aceea? În timp ce vorbea Daisy, ofițerul o privea așa cum i-ar plăcea oricărei fete să fie privite din când în când și, fiindcă mi s-a părut atât de romantic, n-am uitat niciodată întâmplarea asta. Îl chema Jay Gatsby și nu l-am mai văzut de-atunci mai bine de patru ani – chiar și când l-am întâlnit pe Long Island, nu mi-am dat seama că-i vorba de una și aceeași persoană.

Asta s-a întâmplat în 1917. Până într-un an m-am pricopsit și eu cu câțiva iubiți și am început să particip la turnee, așa că pe Daisy n-am mai văzut-o prea des. Ea ieșea cu o gașcă nișel mai coaptă – atunci când se întâmpla să iasă cât de cât. Circulau despre ea tot felul de zvonuri scandaloase – cum că maică-sa ar fi prins-o făcându-și bagajul să plece la New York, într-o noapte de iarnă, ca să-și ia rămas-bun de la un soldat care urma să lupte în Europa. Au împiedicat-o în cele din urmă să plece, dar apoi n-a mai vrut să audă de familia ei săptămâni în șir. După aceea a renunțat să mai iasă cu militari, se vedea numai cu câțiva tinerei miopi, cu platfus, din oraș, care nu se putuseră înrola în armată.

Până în toamna următoare își recăpătase buna dispoziție, veselia dintotdeauna. După încheierea armistițiului și-a făcut intrarea în viața mondenă și, prin februarie, se zvonea că ar fi logodită cu un bărbat din New Orleans. În iunie s-a măritat cu Tom Buchanan din Chicago, a fost o cununie grandioasă, cu tot dichisul, cum nu se mai văzuse vreodată în Louisville. El a venit însoțit de o sută de nuntași în patru vagoane de tren special rezervate, a închiriat un etaj întreg la